

De **Bietenteler**

Jaargang 10 | nr 20 | augustus 2023

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler

20STE EDITIE

Jongerenreis 2023

Bedrijfsreportage Petronella-Hoeve, Kloosterhaar

CR+: Groen loof tot aan de oogst

ANNEMARTHA KWS

Absoluut #1
bij rhizoctonia

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING

- Rhizoctoniaresistent
- Aanvullend rhizomanieresistent
- Goede bladgezondheid cercospora

www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

KWS

Voorwoord

Meer biet'n in bouwplan

Het kan verkeren. In 2022 betaalde Cosun Beet Company nog geen €40,- per ton biet. Dit jaar steeg dat naar €68,75. Dit betekende plots een verschil van meer dan 2.000 euro per hectare. Wat zal de prijs in februari 2024 zijn? De vooruitzichten zijn goed, maar laten we eerst de oogst en campagne op een goede en efficiënte manier afronden.

De bieten zitten nog in de grond en we kunnen weer bietenzaad voor het volgende seizoen bestellen. Zullen we aankomend jaar wat meer bieten zaaien? De suikermarkt stemt positief en de biet past ook nog eens prima in het Nederlandse bouwplan.

Cosun adverteert met 'De toekomst is plant' en graag zouden wij hier aan willen toevoegen: '... en een gezonde plant heeft de toekomst!'. Door de steeds kleinere GBM-kast is de behoefte aan sterkere planten met meervoudige resistenties groter dan ooit. De zaadbedrijven werken aan betere en sterkere rassen. Het IRS onderzoekt deze rassen en beoordeelt de resistenties.

Rassen met een bladgezondheid 5 worden al niet meer aangeboden. Niet alle rassen scoren direct een bladgezondheid 9, maar samen met een goed monitorsysteem en de juiste inzet van middelen streven we allemaal naar groen loof tot aan de oogst. Een groene oogst gewenst!

Redactie de Bietenteler

Inhoud

Interview

Jubileumeditie 20ste 'De Bietenteler'. John Schoonbroodt was vanaf de start hoofdredacteur. In dit interview vertelt hij over 'De Bietenteler' en over zijn jarenlange ervaring in de Nederlandse bietenwereld. **4**

Bedrijfsreportage

In Kloosterhaar ligt de Petronella-Hoeve, gerund door de familie Steggink. Jos heeft één hobby: zijn akkerbouwbedrijf, een groot hart voor de vleesveehouderij en handelt en ruilt graag grond. **6**

Column

Chantal Simons is 26 jaar en opgegroeid in Bocholtz, dicht bij de grens van Duitsland en België. Hier hadden haar vader en oom een gemengd bedrijf met varkens en akkerbouw. Tegenwoordig is zij werkzaam op de oude carréhoeve van haar familie welke o.a. bekend staat om het heerlijk zelfgemaakte ijs. Met 'haar' akkerbouwer aan haar zijde gaat ze de toekomst positief tegemoet. **11**

Vroegbestelling bietenzaad 2024

De vroegbestelling voor 2024 is dit keer nog belangrijker dan andere jaren. Want als gevolg van overstromingen in het belangrijkste gebied voor vermeerdering van bietenzaad is er minder zaad beschikbaar. Bestel daarom vroeg, om zeker te zijn van het ras dat u wilt zaaien. **12**

Groen loof tot aan de oogst

Als gevolg van het warme najaar in 2022 was het opbrengstverlies in de suikerbieten teelt door bladschimmels ongeveer 6%. Een verlies van € 13 miljoen in 2022. CR+ suikerbietenrassen vertegenwoordigen een belangrijke stap voorwaarts in de beheersing van cercospora. **14**

KWS jongerenreis

Een volle bus jonge bietentelers bezocht de hoofdlocatie van KWS Saat SE. Daar bekeken zij onder meer de productie-faciliteiten, de kassen, klimaatkamers en de 1.000 ha grote proefboerderij. **16**

Colofon

Foto cover:
Jongerenreis 2023. Jonge akkerbouwers op bezoek bij KWS SAAT SE te Einbeck (D).

Oplage
Editie Nederland: ca. 10.000 ex
Layout, druk
Drukkerij Chapo
www.chapo.team

Coördinatie
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat
info@debietenteler.com

Afgifte kantoor
Nederland: Sittard

John Schoonbroodt: "Bietentelers hechten veel waarde aan goede vaktechnische informatie en adviezen."

Wie is John Schoonbroodt?

Toen John Schoonbroodt hoofdredacteur werd van 'De Bienteler' was hij net met pensioen gegaan, na een loopbaan van 35 jaar bij de CSV Covas, de bietenafzetcoöperatie in Zuidoost-Nederland.

Hij had al veel ervaring met het schrijven voor bieten telers. Voor het blad 'Land en Vee' van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond LLTB, schreef hij wekelijks columns over bietenzaken, in totaal zo'n 1.700. Voor 'De Bienteler' schrijft Schoonbroodt vooral bedrijfsreportages. "Dat vind ik fantastisch om te doen," zegt hij.

John Schoonbroodt is een veteraan in de Nederlandse bietenwereld. De teelt veranderde sterk, maar sommige dingen keren weer terug, constateert hij. "Bieten kon je jarenlang met twee vingers in je neus telen, maar we moeten nu net als vroeger weer rekening houden met luizen en bodeminsecten. Die waren we vergeten." Hij is lovend over de Nederlandse suikerindustrie: "Daar kan geen enkel buitenlands bedrijf tegenop."

"DE BIETENTEELT IS TERUG BIJ AF"

Op een zonovergoten dag vertelt Schoonbroodt graag over zijn bietenervaringen, op zijn terras aan de rand van het Limburgse dorp Baexem. Hij stond destijds aan de wieg van 'De Bienteler'. Doel van het magazine was om telers een vakblad te bieden over alle aspecten van de Nederlandse bieten teelt én van ontwikkelingen in het buitenland. "In 'De Bienteler' is meer ruimte voor het buitenland", zegt Schoonbroodt.

Strontbieten

In het arbeidzame leven van Schoonbroodt speelt de Limburgse bietenwereld een hoofdrol. In Limburg werden pas in 1947 de eerste bieten geteeld voor de suikerindustrie. Tot dan werden de bieten verwerkt in Rinse appelstroop. In 1947 is de Limburgse bietencoöperatie Covas opgericht. Covas werd lid van de Suiker Unie, met evenveel stemrecht als elk ander lid, terwijl de Limburgse coöperatie lange tijd meer dan 6.000 leden had. Toen Covas in 2009 fuseerde met CSV, werd de nieuwe coöperatie ook lid met dezelfde status.

Limburgse bieten hadden lange tijd geen goede naam binnen de Suiker Unie, merkte Schoonbroodt al snel. Als gevolg

van de rijke bemesting, werden ze buiten Zuidoost-Nederland vaak 'strontbieten' genoemd. Covas wilde daar van af en pakte de koe bij de horens. Er kwam meer aandacht voor telen met minder mest en Covas, dat al sinds 1959 een eigen tarreerstation had, schafte in 1974 ook eigen apparatuur aan om telers inzicht te geven in de kwaliteitsparameters van hun geleverde bieten. Voor de telers van Suiker Unie gebeurde dit pas in 1986. Schoonbroodt leidde dat station.

Zonder grond

Lange tijd gingen alle Limburgse bieten per trein of schip naar de suikerfabrieken in West-Brabant, totdat vrachtauto's het transport overnamen. Maar het verleden keert terug. Inmiddels gaan steeds meer Limburgse bieten weer per schip naar de fabriek in Dinteloord. De afgelopen campagne vervoerden tien binnenvaartschepen al meer dan 300.000 ton bieten van Maastricht naar Dinteloord. "Ze doen alsof het de oplossing van de eeuw is," glimlacht Schoonbroodt.

Bijzonder was dat lange tijd alle Limburgse bieten werden gereinigd voordat ze grondvrij op transport gingen naar de fabriek. De grond ging terug naar de

teler waar de bieten vandaan kwamen. "Dat was een heel mooie constructie," blikt Schoonbroodt terug.

De bietenmuis is op hetzelfde idee gebaseerd. Die was in Duitsland al jaren in gebruik, voordat die via Limburg in Nederland werd geïntroduceerd. "Daar zijn wij in Nederland mee begonnen," zegt John Schoonbroodt met gepaste trots. "We moesten wel eerst toestemming vragen bij Suiker Unie," voegt hij

Mijlpaal voor 'De Bienteler'

Dit is nummer 20 van het vakblad 'De Bienteler', dat bijna tien jaar bestaat. John Schoonbroodt was vanaf de start hoofdredacteur. In dit interview vertelt hij over 'De Bienteler' en over zijn jarenlange ervaring in de Nederlandse bietenwereld.

eraan toe. Vanaf de komende campagne worden in de hele grensregio tot en met Zuid-Drenthe bieten geladen met een muis.

John Schoonbroodt deelt zijn praktische kennis in het veld.

Wisselwerking met Duitsland

Covas en de Limburgse bietentelers introduceerden meer innovaties in Nederland. Een voorbeeld daarvan is het Lage Doseringen Systeem (LDS) in de onkruidbestrijding, vertelt Schoonbroodt. "Een studieclub had dat gezien op een excursie in Frankrijk. Zij gingen het toepassen en het werkte perfect." Door de ligging tussen België en Duitsland zijn Limburgers altijd wat meer op het buitenland gericht, vooral op Duitsland. Diverse jaren werden bieten uit Limburg voor de Suiker Unie verwerkt in de fabriek van Pfeifer & Langen in Jülich, nog geen 40 kilometer over de grens in Duitsland. Voor Limburgse telers was aansluiten

bij een Duitse verwerker niet interessant, vertelt Schoonbroodt. "De Suiker Unie doet het heel goed ten opzichte van de verwerkers in de buurlanden. Daar kan geen enkele buitenlander tegenop." Schoonbroodt kwam bij veel Duitse telers op het erf. Bijvoorbeeld vanaf 1990, om cichoreitellers te werven voor Sensus. Cichorei was een onbekend gewas in Duitsland. Covas besloot om dat erbij te nemen, niet alleen in Limburg, maar ook in het aangrenzende deel van Duitsland. "Ik heb dat geïntroduceerd in Duitsland en de teeltbegeleiding gedaan. Dat was best pittig." Niet alleen in Duitsland was dat pittig, ook in Nederland was nog veel pionierswerk nodig om de teelt onder de knie te

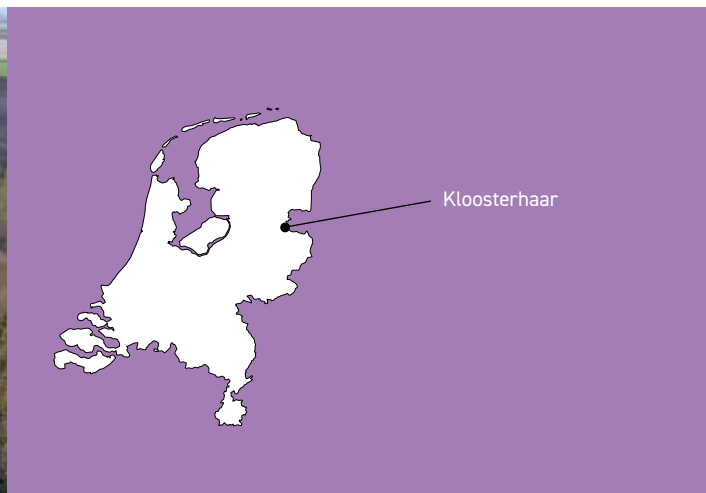
krijgen. "Alles hebben we zelf uitgezocht: zaaien, rooien, onkruidbestrijding en aanpassing van de bietenmuis. Er was nog geen kennis over."

Telersclub Covas en later ook de fusiecoöperatie CSV Covas had soms een wat andere werkwijze dan onderzoekscentrum IRS. "Wij waren pragmatisch," zegt Schoonbroodt. "Ik gaf advies op basis van veel veldwaarnemingen. Die bespraken we op teeltvergaderingen. Daar was het IRS niet altijd blij mee, want het moest eerst wetenschappelijk onderbouwd zijn. Dat moesten we een beetje bevechten."

Goede vakinformatie

Schoonbroodt maakte in zijn loopbaan veel golfbewegingen mee, bijvoorbeeld met insectenbestrijding. "We zijn weer luizen aan het tellen en we hebben weer last van bodeminsecten. Die waren we allemaal vergeten, dankzij de neonicotinoïden. Jonge boeren kenden die niet meer. Suikerbieten was een teelt met twee vingers in de neus. Gelukkig is er met resistenties al veel opgelost, zoals tegen nematoden." Schoonbroodt merkte altijd dat bieten-telers veel waarde hechten aan goede vaktechnische informatie en adviezen, ook nu er voor telers veel meer informatie beschikbaar is. "Naarmate je meer ondergrond hebt, twijfel je eerder," zegt hij. "Dan heb je meer behoefte aan een klankbord en aan een goed vakblad zoals 'De Bietenteler'."

Luchtfoto van de Petronella-Hoeve. Let op de kleur van de luiken.

Kloosterhaar, een klein dorp met 1.500 inwoners, ligt aan de rand van het Vechtdal, tegen de Duitse grens en de Engbertsdijkvenen. In Kloosterhaar ligt de Petronella-Hoeve, het bedrijf van deze reportage. Een rijke familie liet in 1937 deze boerderij bouwen, onder meer te zien aan de kleur van de luiken. De hoeve is vernoemd naar een van de familieleden.

Op de Petronella-Hoeve werd en wordt kostenbewust en met vakmanschap gewerkt aan een stabiele toekomst

We drinken koffie met de ondernemer/eigenaar Jos Steggink (58). Jos is getrouwd met Jenny (54). Samen hebben ze twee kinderen, dochter Petra (19) en zoon Remco (16). Petra studeert psychologie in Utrecht en Remco zit in Havo-4. Remco is de beoogde bedrijfsopvolger en wil na de Havo naar de HAS in Dronten. Jos vertelt dat hij maar één hobby heeft: zijn akkerbouwbedrijf, met daarnaast een groot hart voor de vleesveehouderij, een hobby die hij volledig deelt met zijn zoon. Vier ZZP'ers ondersteunen de ondernemer met de werkzaamheden.

Geschiedenis

Vader Steggink groeide op bij een oom en tante, waar hij alle ruimte kreeg om zich te ontwikkelen. Uiteindelijk leidde dit ertoe dat hij een eigen boerderij kon verwerven in het Twentse Rossum,

Mevrouw Petronella gaf in 1937 haar naam aan de hoeve.

Gastheer Jos Steggink in de vroegste bieten van 2023.

die echter vanwege de natuur moest verdwijnen. In 1986 kon hij de Petronella-Hoeve kopen, een akkerbouwbedrijf van 65 ha. Zoon Jos was toen 22 jaar. Samen maakten ze er een gemengd bedrijf van met 120 koeien. Vader Steggink had ook een hobby: het handelen/ruilen met grond. Ook zoon Jos werd hiermee besmet. Momenteel bestaat het bedrijf een oppervlakte van 265 ha eigendom en ca. 15 ha pacht en volgens Jos is de groei er nog niet uit. In 2000 werden de melkkoeien vervangen door vleesvee. De gebouwen en stallen zijn verspreid over 3 locaties. Er is opslagcapaciteit voor 4.000 ton aardappelen en de hele tarweoogst.

De verkaveling is uniek. Nagenoeg alle grond ligt in een kavel achter de bedrijfsgebouwen. De percelen worden doorsneden door een kavelpad van 1,5 km lengte.

Bouwplan en afnemers:

Gewas	Areaal	Afnehmer
Suikerbieten	70 ha	Cosun
Zetmeelaardappelen	100 ha	Avebe/Emsland
Industrieaardappelen (vlokken)	30 ha	Emsland/Aviko
Pootaardappelen	6 ha	eigen gebruik
Snijmaïs	26 ha	eigen gebruik (kalveren)
Zomertarwe	40 ha	eigen gebruik (kalveren)
Lelies	8 ha	voor derden

“Muisverlading van suikerbieten was al jaren mijn dingetje. In 2023 gaat het gebeuren. Ik verheug me er nu al op.”

Grondsoort en -problematiek

De Petronella-Hoeve beschikt voor het grootste deel over veenkoloniale grond met 20% organische stof. Het resterend deel is zand met 7% organische stof. Dit laatste probeert de ondernemer in stand te houden door toedienen van veel compost en door geen kalk te gebruiken (pH 5.2). Sinds 20 jaar wordt er gespit (4 m) met vorenpakker. De ploeg wordt slechts gebruikt voor het onderwerken

van organische resten bij opslag op een perceel, zoals de resten van aardappel- of bietenopslag.

Het bedrijf kent twee uitdagingen: de vochtvoorziening en inklinking. De meeste percelen zijn gedraineerd en de grondwaterstand wordt peil gestuurd op 80 cm onder maaiveld gehouden. Onze gastheer ontwikkelde hiervoor al jaren geleden een eenvoudige ‘boerenstuw’. Tijdens ons bezoek stonden de sloten vol water, afkomstig uit het IJsselmeer. Door dit systeem heeft men alleen maar droogteproblemen op 40 ha zand. Die worden gecorrigeerd met behulp van twee haspels, merk Irrimec Elite (450 m.) Het tweede probleem ontstaat door het veen dat de eigenschap heeft om in te klinken. In de verzakkingen die hierdoor ontstaan, blijft water staan. Met kilveren probeert Jos dit op te lossen.

De vleesvee-tak

Die bestaat uit 1.500 rosé-kalveren van het ras Holstein. Commissionairs leveren ze 2x per jaar aan op een leeftijd van 10 tot 12 weken, zodat er jaarlijks in totaal 3.000 kalveren worden afgemest. De afzet, bij 8 maanden, loopt voornamelijk via de PALI-Group. In ieder koppel zitten volgens Jos meestal enkele kruislingen. Hier heeft hij iets mee, die blijven langer. Het definitieve moment van levering houdt hij in eigen hand, afhankelijk van de prijsontwikkeling. Het voer komt van het eigen bedrijf, aangevuld met bijproducten van onder

De ondernemer demonstreert de door hem ontworpen stuw.

meer de zetmeelindustrie. Uiteraard kan hij de mest goed gebruiken, al zijn er plannen voor een mono-vergister.

Mono-vergister

Op enkele kilometers van de Petronella-Hoeve ligt een commerciële combi-vergister die het geproduceerde gas geschikt kan maken voor het openbare net. Samen met 10 collega's worden er plannen gemaakt om het gas, dat ieder afzonderlijk gaat maken met behulp van een mono-vergister, aan te bieden aan dit commercieel bedrijf, dat het dan geschikt kan maken voor het net. Als dit plan niet doorgaat, wil Jos het in eigen beheer doen. De hoofdleiding loopt langs zijn bedrijf.

Bietenteelt

De bietenteelt vindt plaats na voorvrucht aardappelen. De eventuele opslag probeert Jos te onderdrukken door het volvelds spuiten van een kiemremmer en door het gebruik van voor Lontrel gevoelige rassen. De bemesting bestaat uit 32 kuub kalvermest. Na het spitten en voor het zaaien wordt oud onkruid afgebrand. Er wordt gezaaid op 18 cm, omdat veen toch vorstgevoeliger is dan zand. Dit jaar werd standaardzaad van de rassen Edonia KWS en Annemarthia KWS gezaaid. Dit laatste ras is weliswaar rhizoctonia-resistent, maar van deze aantasting heeft men op dit bedrijf geen last, benadrukt Jos. Na het zaaien wordt er naast 200 kilo natrium per ha ook 10 kuub runderdrijfmest (stuifdek) toegediend. Gemiddeld wordt er vier keer LDS gespoten, waarbij aan één bespuiting 2 liter Borium per ha wordt toegevoegd. Vervolgens komt 2x schoffelen + aanaarden aan de beurt,

om het onkruid 'eronder' te houden. De bladschimmels vormen het volgende probleem, waarbij de eerste twee bespuitingen, volgens Jos, van cruciaal belang zijn. Hij gaat uit van 3 à 4 bespuitingen per ha.

Het rooien gebeurt in eigen beheer vanaf oktober tot en met januari. Vanwege de perceelsgrootte en -lengte en ter voorkoming van structuurbederf gebruikt men hiervoor een Grimme Rootster 604. Dit is een zesrijige wagenrooier met een bunker van 4 ton. Een 150 pk trekker is krachtig genoeg. Het resultaat van dit alles is 15.000 kilo suiker (92 ton netto met 18% suiker).

Aardappelteelt

De bijna 50% aardappelen in het bouwplan stellen hoge eisen aan de rassenkeuze, teelt en verzorging. Onkruid, nematoden en bladschimmels maken dat je continu alert moet zijn om tot de beste resultaten te komen. Daarom worden de aardappelen zo hoog mogelijk gepoot en daarna pas aangeaard, waarmee het eerste onkruid meteen wordt bestreden. De aardappelen worden tot zetmeel/vlokken verwerkt bij Avebe en Emsland (Duitsland). Ook gaat een gedeelte naar de vlokkenfabriek van Aviko in Venray.

“De energietransitie heeft mijn volle aandacht. We hebben al 200 zonnepanelen en er zijn serieuze plannen voor een mono-vergister.”

Deze kruislingen hebben een streepje voor.

Minder bodemdruk bij het rooien is niet mogelijk.

“Door de nabijheid van een Natura 2000 gebied worden ook wij geconfronteerd met de huidige discussie over een Landbouwakkoord. Bijvoorbeeld wel of niet mogen draineren.”

“Een euro kun je maar één keer uitgeven. De meeste machines koop ik tweedehands en ik gebruik bijna geen kunstmest.”

Mechanisatie

Jos Steggink heeft ervoor gekozen om alle werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren (behalve maïsogst). Dat betekent een flink machinepark met grote capaciteit. Machines die nieuw werden gekocht, zijn de twee spuitmachines (CHD, 45 m breed en 7.000 liter tank). Een spuitmachine is uitgerust met een verlaagde boom en 25 cm dopafstand, waarmee 95% reductie kan worden bereikt. De aardappelrooier (AVR 4-rijer met 8 tons bunker) en de 12-rijige Accord bietenzaaimachine zijn ook nieuw aangeschaft.

Verder zien we in de machineloods 12 Fendt tractoren, die worden gekocht op een leeftijd vanaf 5 jaar. De oudste is zelfs van 1972 en doet nog steeds mee. De keuze voor Fendt komt volgens Jos door de nabije dealer en de grote betrouwbaarheid van deze trekkers. Andere machines zijn een Farmax spitter, aardappelpoter van Grimme, drie VGM-kippers van 22 ton, twee opleggers van 30 ton voor onder meer aardappeltransport naar Emsland in Duitsland (25 km). De drijfmest (eigen plus van derden) wordt uitgereden met een

Kaweco Double Twin Shift (7 m breed en 16 kuub). Voor de vaste mest en compost beschikt men over een Joskin van 16 ton. De John Deere maaidorser is 5,5 meter breed. Maïs wordt gezaaid op 37,5 cm met een 16-rijer van het merk Gaspardo.

Uiteraard zijn er ook machines voor grondbewerking, verpleging, inschuren en transport, te veel om op te noemen.

Toekomst

Jos Steggink ziet de toekomst met veel vertrouwen tegemoet. Allereerst is daar de opvolger Remco. En daarnaast de wetenschap dat er iedere dag gezond voedsel nodig is voor de bewoners van deze aarde. Aan dat laatste willen ze graag nog lang een bijdrage leveren.

Al 20 jaar de start van een teelt, spitten met vorenpakker.

SMART LIESA KWS

P^oWER at work

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING

- CONVISO® SMART-systeem;
een schoon perceel in slechts twee stappen
- Rhizoctonia + aanvullend rhizomanieresistent
- Zeer goede bladgezondheid

www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Column

Hallo, ik ben Chantal Simons, 26 jaar en opgegroeid in Bocholtz (Zuid-Limburg), dicht bij de grens van Duitsland en België. Hier hadden mijn vader en zijn broer een gemengd bedrijf met varkens en akkerbouw. In de loop van mijn jeugd zijn de varkens verdwenen, mede door de slechte prijzen en de toenmalige wetgeving.

Het akkerbouwbedrijf is daardoor uitgebreid en heeft zich vanuit de Carréhoeve moeten verplaatsen naar een nieuwe locatie. Hier heeft mijn vader, samen met zijn broer en mijn neefje, een gangbaar akkerbouwbedrijf waar aardappels, uien, bieten en granen geteeld worden.

Mijn moeder is 25 jaar geleden op de 500 jaar oude Carréhoeve van 'kundersteen' begonnen met schepijs, een klein terrasje en creatieve workshops. Na elk jaar een kleine uitbreiding is dit uitgegroeid naar een locatie met feesten, een winkel, huisgemaakt ijs, lunch en ontbijten. Op onze binnenplaats is het heerlijk vertoeven. "Even niks hoeve" is onze slogan.

Mijn zus en ik hebben hier van jongs af aan mee geholpen. Zo ging ik vroeger met mijn traptraktortje en 'kar' de afwas ophalen. We hebben veel personeel en klanten zien komen en gaan en veel lol beleefd met elkaar. Ondertussen had pap zijn werk op het land, waardoor er vele gevarieerde verhalen aan de keukentafel besproken werden.

Na de Coronaperiode is er een grote verandering gekomen in ons horecabedrijf. Ik was gestopt met mijn werk in de zorg en fulltime thuis blijven werken. Door de verplichte rust zijn we gaan nadenken over verandering en hoe het op een rustiger manier mogelijk was het bedrijf ook rendabel te kunnen houden. Minder personeel op de eerste plaats, een kleiner assortiment en minder dagen open. Dit was de beste keuze die we hadden kunnen maken.

In 2020 is mijn zus begonnen met de plannen voor een agrarisch kinderdagverblijf. Waarmee ze is aangesloten bij de VAK, verenigde agrarisch kinderopvang. In de toenmalige winkel en feestlocatie is ze in 2023 gestart met het dagverblijf. Het is super om te zien hoe de kleintjes zich ontwikkelen op onze boerderij.

Ondertussen werk ik met mijn moeder op het horecabedrijf van mei tot september en in de winter ga ik even terug naar de zorg.

Ondertussen houd ik van op stap gaan met mijn vriendinnen, voornamelijk in Zuid-Limburg. Nadat ik dacht nooit een akkerbouwer tegen te komen, is het per toeval toch gebeurd. Mijn vriend komt uit Arensgenhout, zij hebben daar een agrarisch bedrijf.

We kunnen niet in de toekomst kijken. Maar op ons familiebedrijf zijn we trots. Hier blijven we hart en ziel in stoppen om dit in stand te houden.

www.scholtissenhof.nl
www.hoeveboeve.nl

Chantal Simons

In deze column laten we elke editie een dame aan het woord. De boerin zelf of de partner van de boer, want achter een sterke boer staat vaak een nog sterkere vrouw. Hoe beleeft zij het leven op de boerderij? De spanning, de vreugde, het verdriet?

In deze editie het woord aan:
Chantal Simons uit Bocholtz

In september start de vroegbestelling 2024 .

De vroegbestelling voor 2024 is dit keer nog belangrijker dan andere jaren. Want als gevolg van overstromingen in het belangrijkste gebied voor vermeerdering van bietenzaad is er minder zaad beschikbaar. Bestel daarom vroeg, om zeker te zijn van het ras dat u wilt zaaien. Bovendien profiteert u dan van de vroegboekorting.

VROEGBESTELLING BELANGRIJKER VANWEGE BEPERKTE BESCHIKBAARHEID

Hevige regenval en overstromingen teisterden dit voorjaar de Noord-Italiaanse regio Emilia-Romagna. Juist in die vruchtbare streek vermeerderden alle zaadleveranciers hun meeste bietenzaad. Als gevolg van het noodweer is er van diverse rassen maar beperkt zaad beschikbaar voor teeltjaar 2024. Alle reden dus om gebruik te maken van de vroegbestelling.

Daar komt bij dat de Rassenlijst 2024 vrijwel gelijk zal zijn aan de Rassenlijst 2023. Het loont dus niet om te wachten op betere rassen. Er komen alleen enkele nieuwkomers bij met iets betere eigenschappen in specifieke segmenten, zoals CONVISO® SMART, CR+ en resistentie tegen M. chitwoodi.

Vroegbestel tips:

- Bestel vanaf 8 september met korting het grootste deel van uw bietenzaad voor 2024
- Bent u reeds zeker van het ras dat u wilt zaaien? Ga dan direct naar 'Bestellen' zonder percelen in te tekenen
- Niet zeker over de ligging van de percelen in 2024? Wacht dan met bestellen tot december
- Persoonlijk advies nodig over welk ras het beste past op het perceel? Bel dan met de regionale KWS-contactpersoon (www.kws.com/nl)

Scan & vind
uw adviseur

De rassenlijst van 2024 gaat nagenoeg gelijk zijn aan de rassenlijst van 2023.

Daarnaast komen nog enkele rassen beperkt beschikbaar die 2 jaar zijn onderzocht.

Bietencystealtje

Op ongeveer de helft van het Nederlandse bietenareaal groeien bieten die resistent zijn tegen het bietencystealtje. In dit segment komen waarschijnlijk geen nieuwe rassen op de Rassenlijst 2024. Tessilia KWS is verreweg het grootste ras in dit segment. In 2023 zaaiden Nederlandse telers dit op ruwweg de helft van hun aaltjespercelen. Tessilia KWS scoort als beste op financiële opbrengst en suikergehalte en heeft zich de afgelopen jaren duidelijk bewezen in de praktijk.

Op de tweede plek van meest gezaaide rassen in dit segment komt Leontina KWS. Dit ras heeft tevens een aanvullende resistentie tegen rhizomanie. Daarom zaaien vooral telers in Flevoland en Zeeland dit ras.

Rhizoctonia

Ongeveer 40 procent van het bietenareaal bestaat uit rassen die resistent zijn tegen rhizoctonia. Ook in dit segment komt er geen nieuw ras bij. Het is steeds belangrijker dat rassen sterk zijn op bladgezondheid. Het CR+ ras Reforma KWS scoort met een 9 het hoogst van alle rassen op bladgezondheid cercospora. Vaak is een 8 voldoende, maar bij hoge druk is het advies om Reforma KWS te zaaien. Het loof daarvan blijft ook bij hoge druk groen tot het eind. Het is wel belangrijk om de bespuitingen met fungiciden uit te voeren, zoals die worden voorgeschreven door het IRS.

Reforma KWS heeft bovendien met 102 de hoogste financiële opbrengst in dit segment, even hoog als het meest gezaaide ras: Annemarta KWS. Ook Edonia KWS, met resistenties tegen rhizoctonia en bietencystealtjes, scoort een 102 voor financiële opbrengst. In het drievoudige segment maakt Fadela KWS kans om met

betere cijfers te worden opgenomen. Voor percelen zonder bietencystealtjes en rhizoctonia is er een ruime keus uit de standaardrassen. Mertha KWS heeft bijvoorbeeld met 104 de hoogste suikeropbrengst. In dit segment zijn twee nieuwkomers met specifieke resistenties: het CR+ ras BTS 2620 en het nieuwe Conviso-ras BTS Smart 6745. Beide rassen zijn nog niet beschikbaar in de vroegbestelling.

Conviso

Het totale areaal CONVISO® SMART rassen groeide in 2023 naar zo'n 5.000 hectare. Momenteel bieden meerdere kwekers deze bijzondere rassen aan, waarin met het breedwerkende herbicide CONVISO® ONE gespoten kan worden. Dankzij de effectiviteit van CONVISO® ONE zijn slechts twee bespuitingen tegen onkruid nodig. Dat spaart geld en tijd. De rassen worden specifiek aanbevolen voor percelen met moeilijk te bestrijden onkruiden of met veel onkruidbieten.

Steeds meer telers kiezen voor het gemak van deze combinatie. Wel wordt aanbevolen om alle maatregelen in acht te nemen om resistentie te voorkomen. Maar de groei van het areaal hangt af van de hoeveelheid die Cosun toelaat. Wilt u in 2024 een CONVISO® SMART ras zaaien? Bestel het dan bij de vroegbestelling. Er zullen 4.000 units Smart Liesa KWS beschikbaar zijn en naar verwachting zullen die snel zijn uitverkocht. BCA ras, Smart Imma KWS is geschikt voor percelen zonder rhizoctonia en is met 1.000 eenheden beperkt beschikbaar. Bestel vroeg om zeker te zijn van de beschikbaarheid van het ras.

Volgens het CBS werd in 2022 totaal 81.744 hectare bieten gezaaid. Voor 2024 wordt een groei verwacht.

Robbert Boon - Specialist duurzame suikerbietenteelt en onafhankelijk adviseur bij Project Agro

GROEN LOOF TOT AAN DE OOGST, (G)EEN PUZZEL VOOR GEVORDERDEN

De landbouwsector staat voor een belangrijke uitdaging met het krimpende pakket aan traditionele gewasbeschermingsmiddelen. Als gevolg van het warme najaar in 2022 was het opbrengstverlies in de suikerbietenteelt door bladschimmels ongeveer 6%. Vooral in het oostelijk en zuidoostelijk zandgebied werd afgelopen seizoen de grootste schade door bladschimmels waargenomen. Berekeningen van Cosun Beet Company resulteerden in een verlies van €13 miljoen in 2022 door deze bladschimmel.

De warmte in augustus '22 heeft de schimmels zelfs in staat gesteld om een extra cyclus te doorlopen, waardoor er meer sporen zijn gevormd. Dit vergroot de kans op een nog hogere bladschimmeldruk in het komende seizoen. In deze context wordt de dringende noodzaak van effectieve oplossingen en maatregelen steeds duidelijker. De aanpak

van de laatste 15 jaar lijkt echter niet toekomstbestendig wegens de beperkte houdbaarheid van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Het zorgt ervoor dat fabrikanten groots inzetten op vergroening en laag-risicomiddelen. Ondanks dat groene middelen minder effectiviteit hebben en soms zelfs leiden tot gebruik van meer kg werkzame stof,

dragen groene middelen positief bij aan beheersing, maar ook herstel van biodiversiteit. Het groeiende assortiment is een positieve ontwikkeling en biedt, samen met technologische ontwikkeling en een rits aan teeltmaatregelen, een basisoplossing voor regio's met een hoge bladschimmeldruk. Maar gelukkig is er meer.

15 jaar ontwikkeling van traditionele gewasbescherming

Omdat suikerbieten bij veel gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten niet bovenaan de lijst staan, worden er primair voor suikerbieten nauwelijks chemische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkeld en zijn het vaak uitbreidingstoelatingen op basis van graanmiddelen. Het is positief dat er door fabrikanten inspanningen worden geleverd voor de bietenteelt, maar de ontwikkeling van deze middelen is zelden volledig gericht op beheersing van bijvoorbeeld een ziekte als cercospora. Het pakket aan traditionele oplossingen krimpt dus in sneltreinvaart. Van alle traditionele ontwikkelingen van de afgelopen 15 jaar resteert nog ongeveer 20% van de actieve stoffen terwijl de ziektedruk juist enorm is toegenomen.

Waar bij fabrikanten de pijpleiding hapert, weet men vanuit de veredeling met sterke CR+ genetica binnen enkele jaren in te springen op de cercospora-problematiek als toch wel grootste opbrengstreducerende bladschimmel. In de optiek van traditionele gewasbescherming betekent dit 100% effectiviteit op cercospora. Genetica kan ook voor de korte termijn al een grote oplossing zijn om bladschimmeldruk sterk te reduceren, maar het is van belang dat veredelingsbedrijven scherp blijven op voorheen minder belangrijke bladziekten en de genetische eigenschappen op peil houden. Bij voorkeur ondersteund met laag-risicomiddelen als basisstoffen, die niet gevoelig zijn voor resistentieontwikkelingen.

Resistentiemanagement

CR+ suikerbietenrassen vertegenwoordigen een belangrijke stap voorwaarts in de beheersing van cercospora. De genetica biedt initieel sterke resistentie tegen cercospora, wat de kans op opbrengstverliezen voor de teler aanzienlijk vermindert. Ze vormen een waardevolle aanvulling op geïntegreerde gewasbeschermingsstrategieën. Waar voorheen bij resistentiemanagement de gewasbeschermingsmiddelen centraal stonden, staat nu juist genetica en het behoud van robuuste rassen centraal.

Hoewel resistentiedoorbraak een mogelijkheid is, kan een slimme integratie van de CR+ rassen de duurzaamheid ervan verlengen. Het is van essentieel belang om een geïntegreerde aanpak te hante-

ren, waarbij verschillende beheersingsmaatregelen worden gecombineerd. Dit omvat het gebruik van een ruime teeltrotatie, het (beperkt) toepassen en timen van gewasbeschermingsmiddelen en/of laag-risicomiddelen, cultuurmaatregelen en het monitoren van ziekteverwekkers. Met de juiste beheersingsstrategieën en voortdurende inspanningen in de veredeling hebben CR+ suikerbietenrassen een positieve impact op de opbrengst en duurzaamheid van de bietenteelt.

Verlaging van de omgevingsdruk

Het gebruik van cercosporaresistente rassen resulteert in een verminderde bron van inoculum, wat de verspreiding van de ziekteverwekker naar aangrenzende percelen aanzienlijk vermindert. Dit heeft een positief effect op de algemene ziektebestrijding in de omgeving. Door het verminderen van de infectiedruk in nabijgelegen gebieden kunnen telers op deze percelen hun gewassen beter beschermen tegen cercospora-infecties en de behoefte aan traditionele gewasbeschermingsmiddelen verminderen. Bovendien kan het gebruik van cercosporaresistente rassen een indirect effect hebben op de langetermijnduurzaamheid van de landbouw. Door de

bladschimmelpopulaties onder controle te houden en de verspreiding ervan te verminderen, wordt de selectiedruk op de ziekteverwekker verminderd, waardoor de kans op resistentieontwikkeling wordt beperkt. Dit draagt bij aan het behoud van de effectiviteit van resterende gewasbeschermingsmiddelen.

Transformatie

De bietenteelt ondergaat momenteel een significante verandering, waarbij van zaadje tot oogstbaar product de traditionele afhankelijkheid van chemische middelen wordt vervangen door milieuvriendelijkere alternatieven. Er vindt een verschuiving plaats van curatieve maatregelen naar preventie door het gebruik van genetica en andere duurzame maatregelen om ziekten en plagen te beheersen. Deze nieuwe benaderingen streven naar het behoud en herstel van ecologische waarden, terwijl ze ook de productiviteit en duurzaamheid van de bietenteelt bevorderen. Dit markeert een belangrijke verschuiving in de agrarische sector en toont de inzet van de veredelaar voor een meer duurzame en verantwoorde moderne landbouw op regionaal niveau.

Een CR+ ras geeft maximale bescherming tegen cercospora.

KWS-JONGERENREIS 2023 NAAR EINBECK IN DUITSLAND

Op 24 mei vertrok een volle bus jonge bietentelers uit Nederland, richting de hoofdlocatie van KWS in Einbeck. Daar bekeken zij onder meer de productiefaciliteiten, de kassen en de klimaatkamers. Er werd ook verteld over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van zaaizaad en kweekwerk en de visie op de toekomst van de bietenteelt. Een goede gelegenheid om alles te vragen over zaaizaden en de bietenteelt, om thuis toe te passen op de boerderij.

Naast bieten kwamen tijdens deze reis ook de granen aan bod, in de vorm van een bezoek aan de Einbecker bierbrouwerij. Tijdens de rondleiding 'Behind the scenes' kwam men meer te weten over de kunst van het bierbrouwen en na afloop werd er gezellig samen gepraat in de bierkelder. Op de prachtige markt in het centrum van Einbeck was het genieten van een typisch Duitse maaltijd. De volgende dag mocht een bezoek aan de KWS-proefboerderij in Wetze natuurlijk niet ontbreken. Daar worden onder meer aardappelen, suikerbieten, graan en maïs verbouwd. De rondleiding op het bedrijf en de presentatie van het Duitse team gaf een goed inzicht in de praktische Duitse landbouw. Onderwerpen als CONVISO® SMART, vergelingsziekte en CR+ resistentie kwamen aan bod tijdens de presentatie van de Internationale Agroservice in het KWS 'Blockhaus'. Daar werd de 2-daagse reis afgesloten met een barbecue-lunch in het zonnetje.

BIETJE MEER NIEUWS

Biet it!

Dat is de boodschap van de bietenclub aan Nederland. De meeste Nederlanders eten veel te weinig groenten en te weinig gevarieerd. Wij geloven dat de rode biet hét antwoord is om Nederland gezonder te maken. Met de 'Biet it!' campagne motiveert deze club mensen om bieten toe te voegen aan de maaltijd. Doe wat je al doet, maar maak er een bietenversie van. Oftewel: Biet it!

Groeipuntdatum 23 juni

De gemiddelde groeipuntdatum werd dit jaar op 23 juni bereikt. De bieten beginnen vanaf dat punt aan hun diktegroei. In vergelijking met 2022 is dit 9 dagen later. In theorie betekent dit een verlies van 750 kilo suiker per ha. Het verdere verloop van het groeiseizoen is echter bepalend.

Areaal CONVISO® SMART groeit

In 2023 is het areaal Conviso bieten gegroeid van 4% naar 6% van het bietenareaal. Voor deze ruim 5.000 hectare waren twee onkruidbestrijdingen voldoende voor een (brand-) schoon perceel. Tijdens aankomende vroegbestelling zullen verscheidene Conviso rassen beschikbaar zijn in het Cosun bestelportaal. Van het populairste ras Smart Liesa KWS zijn 4.000 units beschikbaar.

Noord-Italië getroffen door overstromingen dit voorjaar

Veel kweekbedrijven produceren bietenzaad in de regio Emilia-Romagna. Hier viel afgelopen voorjaar in 36 uur tijd net zo veel regen als normaal in zes maanden. Dat leidde tot zeker 280 aardverschuivingen en 400 wegblokkades. Ook landbouwpercelen hebben problemen ondervonden van deze hoeveelheid water. Om risico's te spreiden, worden ook percelen aangelegd in Zuid-Frankrijk en Turkije.

Aphanomyces

In het voorjaar van 2023 zagen we meer afdraaiers dan gemiddeld. De veroorzaker in suikerbieten is de bodemschimmel *Aphanomyces cochlioides*. Deze schimmel zit meestal al in de bodem en kan tot het twaalfbladstadium zorgen voor afdraaiers. De bieten hebben dit jaar met vochtige omstandigheden te maken gehad of met korstvorming. Daarnaast kan een lage pH onder 6 de aantasting sterk bevorderen. Bietenzaad voor de Nederlandse markt is behandeld met hymexazol. Dit moet de kiemende suikerbieten beschermen tegen aphanomyces. Deze bescherming is na vier tot zes weken uitgewerkt.

Mooie foto van
uw suikerbieten?
Stuur deze naar
info@debietenteler.com

2 slapende damherten in de bieten bij Vrouwenpolder
MJ van Goudswaard-Brasser

Inspectie kopdiepte bieten
Opa Wim Koster

Jan de Lugt op Texel - Hij gaat heel graag mee de
bieten rooien met mama en opa.
Fenneke Lap

Dikke bieten
Gerard Willemsen

Foto is van voorjaar 2022 en betreft het ras Caprianna KWS, er ligt 30 ton (Vette) compost
tussen om het stuiven tegen te gaan - wat op de foto ook zichtbaar is
Jan-René de Vries

In volgende editie van
**De
Bietenteler**

Hoofdbestelling 2024

Bietenteelt in Zeeland

M. Chitwoodi resistente biet

TESSILIA KWS

Sterk en gezond

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING

- Bietencysteaaltjesresistent
- Hoge financiële opbrengst
- Geschikt voor percelen met of zonder bietencysteaaltjes

www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

KWS

